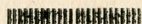


*На світ привели їх одчай і горе —
Незнана їм свята матусі яр;
Ні блиск очей таємних наче море,
Що душу ogrивають — сіють чар.*

*В душі погасло вже святе проміння —
На згарищах отруйний виріс цвіт —
У темну ніч — в часі душі затьміння
До сну голубив їх підземний світ.*

*Бо їх несе у світ одчай — недоля
Крізь нетри — болота — крізь темний гай —
Несе на Мертве море баркароля
До пристани гріха — в Содомський край.*

20. III. 1932 г.



Джон Бравн.

Останній гріш.

Під глуху, зимову ніч сидів в редакційній кімнаті Гю Міллер, геолог, журналіст і людина інтелекту. Усі секретарі вийшли й він готовився до відходу, коли хтось скоро застукав до дверей.

— Прощу — сказав і, дивлячись в бік входу, побачив малу, обдерту дитину, що була мокра від дощу.

— Ви є Гю Міллер?

— Так!

— Мері Дафф просить Вас.

— Чому саме?

— Вона догоряє.

Декілька споминів, звязаних з її іменням, зразу склонило його піти, і він в загальному знанні шалику і з палицею незабаром подався за дитиною, що йшла пустою вже Гай-Стріт. В міжчасі Гю сягнув до своєї пам'яті про Мері Дафф, живе дівчатко, що зросло побіч нього в Кромерті.

В останнє стрів її на весіллі, де Мері була дружкою. Він неначе й бачив ще її ясне, молоде, бадьоре личко, її гарну, коротку суконку, її темні очі, немов чув її приманчивий, дзвінкий голос.

Мале дівча увійшло в браму й бічними сходами звернуло в гору. Гю з трудом держався її; в ході вона діткнула його й про-

стягнула руку, яку він обняв своєю великою долонею й чув, що їй бракувало великого пальця. Як кіт находила дорогу в сумерку, відчинила двері і, сказавши „ось тут“, щезла.

При світлі погасаючої ватри побачив в куті просторої порожньої кімнати щось схоже на жіночий одяг; приступивши bliше, стрінувся з худощавим блідим обличчям і парою темних очей, що дивились сміло, але безпомічно на нього.

Це були справді очі Мері Дафф, хоч ніякої іншої черти її лица не міг пізнати. Тихо плакала й постійно дивилась на нього.

— Мері Дафф?

— Це все, що з мене лишилось, Гю!

Старалась, щось говорити до нього, щось незвичайно пильного, та не могла. Він, бачучи, як дуже вона хора, як їй гіршає, положив пів корони в її дрижучу руку й сказав, що балакатиме з нею завтра. Ніякої відомости про неї не міг одержати від сусідів: вони були непривітні, або спали.

Коли слідуючого ранку вернувся, мала дівчинка стрінула його на горі сходів і сказала:

— Вона померла!

Увійшов і побачив, що це правда; лежала холодна, лице спокійне і схожість до її молодечого вигляду повернулась. Гю думав, що пізнав би її навіть тепер, коли чорні, блискучі очі замкнулись.

Підшукавши сусідів, заявив, що займеться похороном Мері Дафф і в цьому ж таки домі видав погребникові відносні припоручення. Небагато, здається, знали про нещасну, звихнену людину, хіба лише, що була „дивною жінкою“.

— Чи пила?

— Часом!

В день похорону один або двоє мешканців дому йшло з ним на кладовище. Завважив невеличку старшу жінку, що приглядалась їм і у віддалі слідувала за ними, хоч день був мокрий і непривітний.

Коли закрито могилу і він зняв капелюх, коли люди кінчили свою повинність, накладали й укріпляли гріб, побачив цю ж стару жінку, як молилась; підійшла, склонилась і сказала:

— Ви знали цю дівчину, сер?

— Так! Я знав її ще в заранню молодости.

Жінка тоді залилась сльозами й оповіла Гю, що вона при вході веде невелику крамничку:

— Мері торгувала в мене і все платила точно. Я боялась, щоби вона не вмерла, бо в останнім місяці завинила мені пів корони. — І тоді прямо очима і голосом, що віяв жахом, оповіла, як в ніч, коли його покликано до Мері, безпосередно, коли відійшов, хтось збудив її в кімнаті; і при яснім полум'ю — була заможною — побачила догоряючу, виснажену людину, що наблизилась і сказала:

— Чи не винна я пів корони?

— Так!

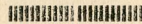
— Ось і є — і, положивши її під подушку, зникла!

Бідна Мері Дафф! Її життя ов'яв сум від часу, коли рамя об рамя була з Гю на весіллі їхніх друзів. Невдовзі помер батько, а мати стала суперницею в почуваннях людини, якій віддала своє серце.

З цим ударом дім став невидержимим. Втікла з нього знищена й огірчена, і по житті нужди, доволіклась до кута своєї кімнати щоб самотно померти.

З англійської мови переклав

І. Черкавський.



Улас Самчук.

Волинь *)

(Продовження)

З неділі першого дня вдався Матвій до Лебедів, щоб остаточно перебалакати з Григорчуком. Було це самозрозумілим, бо купівлю тієї десятини він вже виносив у своєму серці від років і нічого довго над цим зупинятися. Він вже давно і рішуче зрісся з думкою, що Григорчукова десятина — це його Матвієва власність, лиш треба було перевести деякі формальності та вигавити отих кривавих пів тисячу карбованців. Але якось воно та буде. Якось вони та перегорюють той час. Дуже воно сотужно оті п'ятьсотень видушити з господарства, яке само мало що більш коштує. П'ять сотень рубликів. Легко сказати. Але попробуй, переведи це на ділі. Добро, що принаймні бічні витрати бере на себе Григорчук, та все таки чимало коштуватимуть оті ріжні розїзди та могоричі. До того, як на лихо, осінь. А в осені звісно. Ціна на худобу тільки — тьху!.. Допустім, хто тепер на зиму захоче ялівку купити? Більш ніж певне, що на худобі прийдеться стратити і то поважно...

*) Гл. „Дзвони“, ч. 1, 2, 3 1932.